

¡Cómo No!, het informatieblad over de stedenband, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa.

¡Cómo No! verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de Stedenband Tilburg-Matagalpa:

Adres: Spoorlaan 346
5038 CC Tilburg

Tel: 013-5368706

E-mail: stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Bank: 2783514

De Stedenband is geregistreerd bij ANBI (Algemeen Nut Beogende Instellingen).

Redactie

Marian van Stiphout

Toon Oomen

Miranda van der Klaauw

Adje van Hirtum

Monique van de Sande

met speciale dank aan Coen en Louise

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Foto en vormgeving voorpagina

Louise Donjacour, Nicaragua 1983

Detail van een schilderij -uit een serie van acht- die Louise maakte ter gelegenheid van de Nicaraguaweek in 1983. De serie had verschillende thema's. Dit schilderij: vrouwenbeweging in Nicaragua.

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

Wordt vervolgd

'U hoort nog van ons ...' schreef Toon Oomen 'n half jaar geleden in de *¡Cómo No!*. Als om dat nog eens extra te benadrukken zette hij er '[1]'achter. Dat zou al de derde *continuing story* in ons blad worden ... we houden het graag spannend. 'Ons', dat waren de mensen die in april naar Matagalpa vertrokken om de teugels te vieren en de banden aan te halen en en passant ook nog betere werelden gingen creëren. Stoere taal. Ik keek uit naar [2]. Ik ben altijd zeer benieuwd naar wat mensen in verre, vreemde landen meemaken. Jullie ook? Dat is wel te hopen, want in plaats van één verhaal -en laten wel wezen: het eerste deel was maar een kort onaanzienlijk stukje- kregen we er een heleboel. Lees verderop over weerbarstige muren, grote-keien-wegen, vlinderdانسjes, een slangenmonster, bedelaars, clowns, Luis Braille en ook over solidariteit, vriendschap en enthousiasme. Cil, Frans, Toon, Jan, Gudi en Miranda, bedankt voor jullie inzet!

Marian

PS *La Chispa*, hét magazine over Latijns-Amerika en de Cariben, brengt binnenkort een special uit over stedenbanden. We stonden enkele verhalen die ook in dit nummer staan af voor deze special. Binnenkort krijgen onze abonnees eenmalig *La Chispa* toegestuurd.

Inhoud

¡Hola Mary! Aan het werk bij Cuenta Conmigo	Marije Krijgsman	3
Een dag met Samira	Donna Drommond	5
Back in town [3]	Rob Muller	6
Besteding noodhulp wateroverlast	Miranda van der Klaauw	8
Wat weten we nou eigenlijk van Matagalpa? 2	Jaques Weijters	9
Kort nieuws en agenda		10
Tot de volgende keer	Miranda van der Klaauw	12
Luis Braille, de organisatie van blinden	Toon Oomen	12
Ontmoeting met de vrouwen van Mil Bosque	Cil de Vries	14
Muurschildering	Jan Duijvekam	16
Onderwijsgroep al jaren op werkbezoek	Frans Couwenberg	17
MBC-jongens in Esquipulas	Cil de Vries	19
Vlinders voor Arturito Mendoza	Gudi van Alphen	20
Fotoimpressie jubileumactiviteiten		22
De inspiratiebron [3]		24
Terugkijken om vooruit te zien	Rob van Mierlo	26
Logboek	Marian van Stiphout	28
25 jaar vrijwilligers		30
Dé foto van ¡Cómo No!	Miranda van der Klaauw	32

¡Hola Mary! Aan het werk bij Cuenta Conmigo

Marije (links) met Karla en Rosalba

Vanaf februari tot juni ben ik als psychiatrisch verpleegkundige aan het werk bij Cuenta Conmigo, een organisatie ter ondersteuning van patiënten en familieleden met een psychotische stoornis in Matagalpa. Ik werk hier samen met Rosalba (administradora) en Karla Liseth (psicologa), tevens hebben beide een familielid met een psychotische stoornis. Mijn laatste drie weken zijn inmiddels aangebroken hier en wat is de tijd snel gegaan! En als de tijd snel gaat is dat meestal een goed teken. Om een indruk te geven van mijn ervaringen hier in Matagalpa zal ik een stukje van mijn weblog in de ¡Cómo No! plaatsen. Zonde is het eigenlijk dat veel mensen hier zulke hoge doseringen medicatie krijgen dat ze gelijk stoppen met het gebruiken ervan. Haldol is bijvoorbeeld een antipsychotica, dat zeer goed kan helpen bij iemand die psychotisch is. In Nederland is men al jaren geleden gestopt met het geven van hoge doseringen, maar hier wordt het nog rustig voorgeschreven. Voor de kenners: 15-30 mg is hier meer gewoonte dan uitzondering. Terwijl een lagere dosering al voldoende kan zijn.

Bijwerkingen

Neem nou Victor, de zoon van Rosalba die ook psychotisch is (geweest). Hij heeft volgens mij een trauma van deze medicatie, want hij is als de dood voor bijwerkingen. Hij kreeg in het verleden zelf 35 mg! Met alle gevolgen van dien. En toen hij een keer vervoerd moest worden naar het psychiatrisch ziekenhuis in Managua, werd hij met zulke hoeveelheden platgespoten dat hij bijna het loodje legde. Of Juan, een jongen van zestien jaar die voor het eerst psychotisch is. Juan kan momenteel bijna niet meer eten omdat hij door de vele bijwerkingen zijn kaken bijna niet meer van elkaar krijgt. En al is het nooit echt een prater geweest, nu kan hij bijna helemaal niet meer praten. Maar de psychotische verschijnselen zijn wel zo goed als verdwenen bij hem. En dan te bedenken dat hij het antipsychoticamiddel thioridazina heeft gekregen -dat in 2005 over de hele wereld verboden is vanwege de ernstige bijwerkingen (hartproblemen) die het kan hebben. Of neem Carlos, als de dood voor alles wat met medicatie en injecties te maken heeft, omdat hij bang is voor de bijwerkingen ervan! In Nederland proberen we vele bijwerkingen te voorkomen door patiënten langzaam aan medicatie te laten op- of afbouwen, maar dat wordt hier blijkbaar niet gedaan.

Glimlach

Afgelopen vrijdag zijn we bij Juan en zijn oma op bezoek geweest. We worden altijd met open armen ontvangen door zijn pientere omaatje van 74. Opa is zelfs

al 99! De moeder van Juan is met de noorderzon vertrokken toen hij nog klein was en sindsdien woont hij bij opa en oma. Alhoewel zijn oma nooit geleerd heeft om te lezen en te schrijven, merk ik dat ze toch erg goed bij de tijd is en het regelen van de medicatie van Juan goed onder de knie heeft. Bij veel families kun je wel honderd keer vertellen hoe de medicatie moet worden ingenomen en dan gaat het alsnog verkeerd, maar zijn oma heeft het goed in de smiezen. Alhoewel de psychose wat op de achtergrond lijkt te zijn geraakt, proberen Karla en ik te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat die bijwerkingen wat minder worden en schrijven een *hoja de comunicacion* voor de psychiater met aanbevelingen. In tegenstelling tot ons bezoek vorige week, leek Juan wel een stuk opgewekter en kon er af en toe een glimlach vanaf. Een week later blijkt dat de psychiater gelukkig de dosering antipsychotica wat omlaag heeft gedaan ... Hopen dat dat wat helpt. >>

Poedelnaakt

Ook ben ik afgelopen week weer bij Carlos geweest, samen met Silvia (vriendin en ook verpleegkundige uit Nederland). En helaas was hij weer opgesloten. Afgelopen zaterdag had hij weer een intense drang gehad om zijn goddelijke lichaam aan de hele wereld te laten zien en was dan ook weer poedelnaakt door de Calle Central gaan wandelen. Gelukkig was er dit keer geen begrafenisstoet gaande. Ik was bij Carlos op bezoek. Zoals altijd moesten we even voor de deur wachten totdat zijn moeder de vloer had geveegd, maar Carlos had ons al gehoord. Vanuit het donkere huisje hoorde ik hem al roepen: '¡Hola Mary! ¡Hola Mary! Kom je bij me op bezoek?' 'Ja, ik kom bij je op bezoek en ik heb een vriendin Silvia meegenomen.' '¡Hola Silvia! Ze hebben me weer opgesloten! Komen jullie nog? Moet ik mijn kleren aantrekken?' 'Ja Carlos, eerst je kleren aan, daarna komen we pas binnen.' Eenmaal binnen duurt het even voor onze ogen aan het donker gewend zijn en we een glimp van Carlos kunnen opvangen, de elektriciteit is weer eens uitgevallen. Carlos zit in het pikkedonker opgesloten in een stenen kamertje en we kunnen met hem praten door een klein gat in de muur, waardoor een klein beetje daglicht naar binnen schijnt. Hij lijkt erg blij en al helemaal als hij ziet dat er zelfs twee Nederlandse vrouwen hem zijn komen bezoeken. Als ik hem vraag waarom hij weer eens opgesloten is, zegt hij dat ze zeggen dat het niet goed met hem gaat. En dat terwijl hij zich juist uitstekend voelt. Als ik hem vertel dat ik hoorde dat hij weer naakt door de straat was gaan lopen en uitleg dat dat mensen kan afschrikken, moet hij toegeven dat dat inderdaad niet goed is. Op de vraag waarom hij dat doet, zegt hij dat het hem gewoon 'overkomt', hij schijnt geen controle te hebben hierover, maar hij hoopt er toch wel een vrouw door te vinden om mee te trouwen.

Zoals altijd hebben wij daar wel een oplossing voor: pillen. Dit keer moet de dosering wel omhoog. Ik leg hem voor dat hij van twee pillen naar drie moet gaan en volgende week naar vier tabletten (hij heeft vier tabletten Depakine voorgeschreven gekregen). Ik hoop dat hij meer vertrouwen krijgt in de pillen door ze langzaam op te hogen, aangezien hij als de dood voor bijwerkingen is. En tot nu toe lijkt hij ze in te nemen, alhoewel ze duidelijk nog niet voldoende effect hebben. Een paar dagen later blijkt dat Carlos toch weer één tablet is gaan innemen omdat zijn moeder vindt dat één voldoende is.

Prikkels

En dan de familie van Doña María met haar zonen Eduardo en Javier. Javier lijkt nog steeds stabiel te zijn, neemt trouw zelf zijn medicatie in. Dinsdag zijn we langs geweest bij Javier om hem uit te nodigen voor een drankje. Javier is zo'n dertig jaar psychotisch geweest. De laatste vijftien tot twintig jaar is hij niet meer

de deur uit is geweest. Doordat hij sinds een jaar antipsychotica in zijn drinken krijgt toegediend door zijn moeder is hij ontzettend opgeknapt. We wilden hem af en toe mee naar buiten nemen om hem te laten wennen aan de 'wereld van nu'. Want er is heel wat veranderd sinds hij ziek is geworden. Het is alsof hij ontwaakt is uit een coma. Dinsdag kwamen we langs en bleek het toch nog wat spannend voor hem, maar woensdag wilde hij het wel proberen. Dus zijn we woensdag weer langsgedaan. En tot mijn verbazing stond Javier helemaal klaar, hij had zelfs een douche genomen en zijn haren in een scheiding gekamd. Hij vergat, door de spanning denk ik, bijna een T-shirt aan te doen alvorens de straat op te gaan, maar voor de rest was hij er helemaal klaar voor. En daar gingen we dan, Javier in het midden, vergezeld door drie vrouwen. Hij herkende mensen op straat van vroeger en merkte zelfs op dat de deuren van de huizen er anders uitzagen dan jaren geleden. We hebben een straat verderop een drankje genomen; daarna was het wel weer genoeg voor hem geweest. Het kost hem nog erg veel energie al die indrukken en prikkels te verwerken.

Dit was een klein stukje uit mijn dagboek tijdens mijn werk voor Cuenta Conmigo. Tijdens de maanden dat ik daar gewerkt heb, heb ik gezien hoe erg de psychiatrie daar nog achterloopt vergeleken met Nederland. En ook hoe belangrijk een organisatie als Cuenta Conmigo kan zijn voor cliënten en hun familieleden. Al is het soms frustrerend dat je niet altijd voldoende middelen hebt om de mensen te helpen, met kleine beetje hulp kan de situatie van een familie al ontzettend verbeteren. En dat maakt het werk wel echt de moeite waard. Dus ook in de toekomst zal ik blijven zeggen ¡cuenta conmigo! (reken op mij!)

Marije Krijgsman

apotheek in Matagalpa
foto: Rimke van der Geest

Een dag met Samira Homoseksualiteit in Nicaragua

Als tolk mocht ik op de valreep tolken voor Samira Montiel. Samira woont in de buurt van Managua en werkt in Managua als leidinggevende bij een bouwbedrijf. Ze is de oprichtster van Grupo Safo, een lesbische en gay organisatie die zich vooral richt op de emancipatie van lesbische vrouwen in Nicaragua. Wat nu gaat volgen zijn verschillende delen van gesprekken die ik heb mogen vertalen, verspreid over de gehele dag.

Kwidam

We ontmoeten elkaar bij vrouwensportschool Kwidam in Tilburg. Na een kopje koffie krijgen we een rondleiding in de sportschool en zo hebben we de verschillende zalen gezien. Sporten in Managua staat nog in de kinderschoenen. Een vrouwensportschool (bezocht en gerund door vrouwen) is dan ook een totaal nieuw concept voor Samira. Sportscholen in Nicaragua zijn duur en worden voornamelijk gerund door mensen (mannen) met geld. Het gaan naar een sportschool wordt dan ook als een statussymbool beschouwd. Er zijn wel zalen waar iedereen die het maar wil naar toe kan om te fitnessen, maar dat is een oefendanszaal die als fitnessruimte gebruikt wordt als er geen dansles gegeven wordt. Fitnessen is de populairste activiteit van indoorsporten in Managua. Wat Samira hier opvalt, is de hoge leeftijd van sommige sportsters die nog schijnbaar moeiteloos de oefeningen uitvoeren. In Nicaragua ben je als vrouw van boven de vijftig enigszins bejaard. Men heeft dan een heel leven achter zich van de klok rond werken en zorgen voor de familieleden. Meestal zijn ze dan lichamelijk versleten. Een vrouw van vijftig plus moet al blij zijn als ze een kwartier rustig kan zitten zonder al te veel zorgen aan haar hoofd.

Theater

Bij RUIJTE-X worden er drie filmpjes vertoond over de homoseksualiteit thematiek. Na de filmpjes vertelt Samira iets over de situatie in Managua en over de positie van lesbiennes en homoseksuelen. Op haar werk als leidinggevende in een bouwbedrijf heeft ze als lesbienne maar een enkele keer moeilijkheden meegemaakt. Na het uitgesproken te hebben tijdens een bijeenkomst voor alle personeelsleden heeft ze daarna geen problemen meer ondervonden. Helaas is dat niet altijd het geval.

Wellicht interessant om te melden is dat de poppenkastspelers van de groep Guachipilin uit Nicaragua ook op bezoek waren bij RUIJTE-X. Eerder op de dag hadden zij -geheel toevallig- een voorstelling gegeven bij de vrouwensportschool Kwidam, maar daar hadden ze niet met elkaar gesproken. Later op de avond kwamen ze met elkaar in contact.

Op een gegeven moment ging het gesprek bijna alleen maar tussen Samira en de mensen van Guachipilin. De poppenspelers waren vooral benieuwd naar met wie Safo zakelijke en politieke contacten heeft in Managua.

Donna (links) en Samira
foto: Miranda van der Klaauw

Niet getolereerd

Net zoals in Nederland, werken er in Nicaragua vaak homoseksuelen in creatieve vakken, in het modevak, als visagist en bij toneel. Ondanks het afschaffen onlangs van wet 204 die homoseksuele handelingen strafbaar stelde, wordt homoseksualiteit in Nicaragua nog steeds niet geaccepteerd in die zin dat men het risico loopt om uitgescholden te worden op straat. Vaak zijn homoseksuelen dakloos omdat ze niet getolereerd worden in het eigen gezin. Grupo Safo probeert daar iets aan te doen. Een keer per maand organiseert Safo publieke optredens -telkens met een thema- op bijvoorbeeld een drukke doorgaande weg om acceptatie te bereiken in de samenleving. Een thema is bijvoorbeeld huiselijk geweld, of hoe vertel je het je familieleden, hoe ga je om met de consequenties van de coming out, hoe plaats je dat tegenover de kerk. Ook organiseert Safo bijeenkomsten om brandende onderwerpen te behandelen onder homoseksuelen en lesbiennes.

Samira hoopt met haar bezoek aan Nederland te bereiken dat er middelen beschikbaar komen om bewustwordingscampagnes te kunnen organiseren.

NB: Samira en haar partner verwachten eind dit jaar hun eerste kindje.

Donna Drommond

zie ook kader op pagina 6

Cuentos Detrás de una Ventana

Javier Antino:

'Het is nooit mijn bedoeling geweest om een boek te schrijven, maar verwijfd zijn en verliefd worden op iemand van mijn eigen sekse leverde me van kinds af aan zoveel problemen op, dat het opschrijven van deze verhalen een innerlijke reflectie is geweest en een manier om de stilte te verbreken die rondom het thema homoseksualiteit in Nicaragua heeft bestaan.

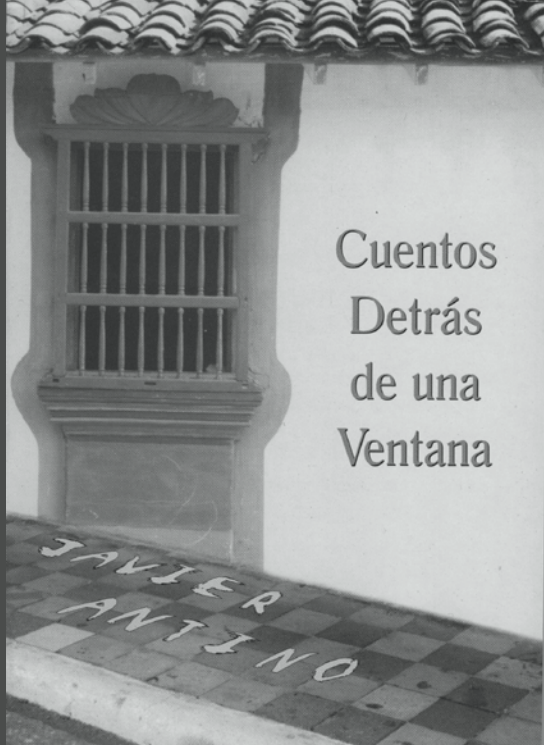
Hopelijk draagt deze inspanning er toe bij dat de houding van de maatschappij ten opzichte van ons verandert en dat onze geschiedenis niet alleen op muren van publieke urinoirs, in achteraf steegjes, in obscure parkjes of op cafétafels wordt geklad en dat we in een nabije toekomst kunnen ontwaken en ons menselijke wezens kunnen voelen.'

Javier Antino is geboren in Managua, Nicaragua, waar hij nog steeds woont. Hij heeft een opleiding tot fotograaf gevolgd aan de filmacademie in Santiago de Cuba. Hij is homoseksueel, 'uit de kast al vanaf de puberjaren', zoals hij zelf zegt. Al vroeg begon hij zijn persoonlijke ervaringen op papier te zetten. Javier Antino maakt homoseksualiteit expliciet bespreekbaar om de heersende vooroordelen en discriminatie te bestrijden, het zelfbeeld van homo's te versterken en hun positie te verbeteren. Daartoe heeft hij verhalen, die een sterk autobiografisch karakter hebben, gepubliceerd in het boek: *Cuentos Detrás de una Ventana* (Verhalen Achter een Raam). In het boek presenteert Javier een caleidoscopisch beeld van een jonge man in Nicaragua, die geleidelijk zijn homoseksualiteit ontdekt.

Javier Antino, *Cuentos Detrás de una Ventana* (Spaans)
Managua, Nicaragua, oktober 2007
uitgave: ARCA

Te koop voor 12,50 euro (+ eventueel verzendkosten) bij:
marian@tilburg-matagalpa of 013 5368706

toeschouwers poppentheater Guachipilin bij Kwidam
foto: Miranda van der Klaauw

Back in town [3] Mededelingen van een fysiotherapeut

Rob Muller (fysiotherapeut met specialisatie baby's en kinderen) maakte deel uit van een delegatie die enkele jaren terug naar Matagalpa vertrok. Samen met zijn vrouw Betty keerde hij al verschillende keren terug naar Matagalpa om er te werken en cursussen te geven. Vrienden en familie houden zij telkens per mail op de hoogte van hun ervaringen en hun werk daar. Vorig jaar konden ook de ¡Cómo No!-lezers via 'Regilio Tuur, sister Rebecca, Raphael en vele anderen' meeleven met Rob en Betty. Ook nu mochten wij als redactie weer een selectie maken uit hun aanstekelijke en ontroerende berichten.

Magical mystery tour - 19 januari

Het is maandagochtend, de eerste dag van de intensieve cursus. Verwachting zeventien mensen, aanwezig twaalf studenten, maar wel allemaal fysio's. Rond 10 uur komt dokter Mendoza met de nieuwe kinderarts uit het ziekenhuis. Hij is een open en slimme vent die snel de ritmes oppakt. De baby's in de ochtend zowel als in de avond komen niet opdagen en dat geeft bij mij wel enige irritatie. De goede kant is dat ik een uitzonderlijk goede groep heb om mee te werken. Zoals gezegd, het zijn harde werkers, *open minded* en ik voel me als een Spaanse goudvis in het warme water van de Río Grande die Matagalpa

door midden splt. In de middag, als de doktoren verdwenen zijn, behandel ik enkele klachten van de studenten, waarbij ze uitgaan van de biomechanische analyse die gewoon is bij mijn medebroeders. Ik laat hun mijn behandelconcept zien en de pijn die razendsnel verdwijnt geeft aanleiding tot een ferme discussie. Het zijn dezelfde vraagtekens die ik heb gehad tijdens de eerste jaren. Men vindt het *magic*. Elke dag gaan we een klacht van de studenten

bij Artesanos
foto's: Betty Muller

Rob bezig met babyonderzoek

uitvogelen en behandelen, zodat ze steeds meer vertrouwen krijgen in deze aanpak. Vandaag stappen we weer op de bus die ons voert door de wereld van de Magical Mystery Tour zoals de Spanjaarden dit inmiddels noemen. We starten met de behandeling van een klacht van de studenten, maken daarna de schedel af en duiken in de middag de ruimtes van de borstkast en buikholte in om de organen te palperen en te behandelen. Morgen komt een zuster uit Mulukuku meedoen in de cursus. Ze lopen daar nog in habijten rond die overigens niet zouden misstaan bij de Paoters Terrepelijin en Sjaggerrijin, fameuze Paoters uit de Bredaose karnavalssien.

Carnaval in Picoteo - 20 januari

Ik begin een beetje gefrustreerd te raken. In de drie jaar dat wij nu de basiscursus geven waarin babyonderzoek- en behandeltechnieken worden onderwezen, is het Casa Materna steeds uitgenodigd om mee te doen. Elk jaar geeft het aan, dat het

medewerkers zal sturen, maar ik zie nooit een personeelslid van deze organisatie. Hun afwezigheid is niet alleen jammer, maar vooral een gemiste kans om op een breder front in een vroeg stadium baby's snel en effectief te behandelen. De fase van de bevalling speelt daarbij een cruciale rol. Hetzelfde gevoel ervaar ik wanneer de psychologen van Las Familias Especiales niet aanwezig zijn op deze intensieve cursus. Juist voor hen heb ik de cursus aangepast. Vanuit diverse optieken, onder andere de traditionele oosterse geneeskunde, heb ik de ritmes geïntegreerd in gedragsproblematieken en deze in mijn praktijk uitgetest. Het heeft zijn waarde bewezen bij ADHD en diverse andere emotionele problemen. Als ik niet bij machte ben over te brengen dat de invoering van deze ritmes van grote waarde kan zijn bij hun wijze van behandeling, dan komen de grenzen van mijn werk hier in Matagalpa snel in zicht. Ik moet wel terugzien dat het de kinderen hier in de *barrios* ten goede komt. Ik hou van initiatiefrijke mensen, die hun nek durven uit te steken om nieuwe technieken in hun aanpak in te voeren. Gelukkig, na een gesprek met Rebecca zag ik de psycho's vandaag weer plaats nemen in de cursus.

Gisteravond rond 6 uur afgesproken met Rimke bij Picoteo. Als een echte Nica kwam ze bijna een half uur later aankakken. Naast ons zat een studentische 'jongerengroep', waarvan één persoon nogal leek op Wouter uit het reclamespotje van de LOL. Twee muzikanten, één met gitaar en één met bongo's, hadden beet bij deze luidruchtige tafel en begonnen moderne Nicaraguaanse songs te zingen. Al snel had ik in de gaten dat er veel meer songs werden uitgevoerd voor honderd cordoba's dan dat ik in mijn onderhandelingen ooit voor elkaar zou krijgen. De heren zongen hard maar vooral vals mee met de muzikanten, waarvan de bongospeler excellent speelde. De leider van de groep, een forse indiaan, maakte daarbij ook nog eens spastische bewegingen, wat komisch overkwam. Ik besloot tegen de wil van Rimke -die als bovenmoedijke niet van carnaval houdt- om de kas naast ons te spekken zodat de muziek vooral zou doorgaan. De uitvoering van *Pobre la María*, ondersteund door een opzweepend merengueritme van de bongospeler, kwam qua sfeer in de buurt van een carnavalsuitvoering van *Gloria in excelsis Deo* waarvan het refrein ook zo opzweepend kan zijn. Door het aantrekkelijke ritme van de bongo's >>

ook daar zullen bedelende vrouwtjes zijn

Bericht van Betty - 21 januari

De derde dag van de cursus is voorbij. Zoals altijd een moeilijke dag. Veel stof om te behandelen en meestal zijn de cursisten erg moe. Twee dagen geen baby's gehad en dan opeens staan er om 2 uur vier baby's. Het blijft bijzonder hoe dat hier allemaal geregeld wordt.

Ik begrijp de frustratie van Rob over het niet verschijnen van een aantal mensen, maar ook dat hoort bij Nicaragua. Diegenen die er wel zijn, zijn geïnteresseerd en willen graag leren. Nog een dag hier en dan nemen we weer afscheid van Matagalpa met zijn vele lawaai, stank van auto's, leuke barretjes, straatverkopers, bedelende vrouwtjes en straatkinderen. Vrijdag gaan we naar San Juan de Sur, een badplaats vlak bij de grens met Costa Rica. Het schijnt nogal toeristisch te zijn. We zullen zien. Ook daar zullen bedelende vrouwtjes zijn en straatkinderen. Mensen die hier al veel langer komen en ook langere tijd hier verblijven, zeggen dat je er niet teveel over na moet denken, maar als ik een jongetje van ongeveer zeven jaar een hele avond voor het café zie zitten tot hij bijna in slaap valt en dan bijna van het stoepje valt en weer wakker schrikt, word ik daar erg verdrietig van. Als we later aan een meisje vragen waar dat jongetje woont, wijst ze naar het stoepje. Dat is zijn huis. Ik zal zijn gezichtje niet gemakkelijk vergeten. Je moet er niet te veel over nadenken!

blies deze speler bijna het dak van het achterste gedeelte van Picoteo. Het was carnaval in optima forma.

Ieder zijn eigen verhaal - 22 januari

Gisterenmiddag hebben we afscheid genomen van Salvador. Vanmiddag is zijn hulp niet meer nodig daar Monic tolkt bij de diploma-uitreiking. Zelfs Betty heeft haar zakken vol van de wollige dromen en uitspraken van deze verlosser. Nu Macy's morgens hetzelfde werk doet is het verschil met onze narcist wel erg opvallend. Na het afhandelen van onze e-mails hebben we een drankje gedronken bij Artesanos, waar we Arjen tegen het lijf lopen. Hij is net terug van de vakantiebeurs in Utrecht, waar hij promotie heeft gedaan voor zijn toeristisch bureau in Matagalpa. Het is fijn om hem te zien.

We zijn door Rimke uitgenodigd om een pastamaaltijd te eten. Ze huurt een bovenverdieping met dakterras op een van de heuvels rond het centrum. Alhoewel het al donker is als wij arriveren, is het uitzicht met al die lichtjes sprookjesachtig en geeft het een enorm weids gevoel. Beneden aan de muur hangt een gitaar en Rimke nodigt me uit om erop te spelen. Rimke blijkt een fan te zijn van *good old John Denver* en kent ook de rock-'n-roll-songs van Cliff and Elvis uit haar hoofd. De vegetarische maaltijd is erg smaakvol met pasta, rozijnen, groenten en een vrucht die qua smaak het midden houdt tussen komkommer en mango. Er is een aparte manier van schoonmaken voor deze vrucht, als je het anders doet, hou je er een vettige, melkachtige en kleffe derrie aan je handen aan over.

Rimke verhaalt van haar reizen en hoe zij van thuis uit sterk gestimuleerd werd om veel van de wereld te zien; dat bracht haar hier naar Matagalpa. Ze

leuke 'barretjes' in Matagalpa
foto: Betty Muller

helpt families met psychotische kinderen en familieleden door ze in contact met elkaar te brengen. Daarnaast ondersteunt zij hen om via een psychiater medicatie te verkrijgen, waardoor deze mensen weer een levenswaardig bestaan kunnen leiden. Zo heeft ieder zijn eigen verhaal om hier te werken en iets op te bouwen. Allemaal hebben we een 'klik' met Nicaragua, allemaal hebben we onze eigen muren waar we tegen oplopen. Naast *weird* moet je vooral volhardend zijn en je moet je focus goed in de gaten blijven houden.

Morgenvroeg om 10 uur vertrekken we naar San Juan del Sur in het uiterste zuidelijkste puntje van Nicaragua gelegen aan de Pacific tegen de grens van Costa Rica. Het wordt een trip van vier uur. We crossen in de lengte door heel Nicaragua en passeren op deze reis enkele nog werkende *vulcanos*. Ik verheug me er erg op, kijk ernaar uit om enkele dagen van de heerlijk warme zon te genieten. Groet!

wordt vervolgd ...

Rob en Betty Muller

Besteding noodhulp wateroverlast

Na de hevige regens die Matagalpa eind oktober 2007 teisterden en die in en om de Río Grande -die dwars door de stad stroomt- veel schade aanrichtten, zamelden wij geld in om onze zusterstad bij te staan. Eerder berichtten wij u al dat de gemeente Matagalpa met ons geld niet een belangrijke brug zou repareren (daar waren andere fondsen eerder voor beschikbaar), maar de renovatie en bescherming van het langs de rivier gelegen Parque de Los Monos, het 'Apenpark', wilde realiseren. Inmiddels is het project zo goed als afgerond en is de eindrapportage onderweg naar Nederland. Langs de randen van de rivier zijn grote, met stenen gevulde gaaskubussen aangelegd om de oevers te verstevigen. Met deze muur hoopt men erosie van de wal en mogelijke toekomstige overstromingen te voorkomen. Tevens is de rivier uitgebaggerd, zodat deze meer water kan verwerken. Daarnaast is de infrastructuur van het park hersteld en is de inrichting teruggebracht op het oude niveau: diverse paden en bankjes, de omheining, diverse speeltoestellen en de kleine dierentuin. Zo is het park, dat een belangrijke, recreatieve plek is voor de Matagalpinos, weer toegankelijk en toekomstbestendig. Wij danken alle donateurs en de verdubbelers: het programma KPA, het Landelijk Beraad Stedenbanden (LBSNN), de NCDO en het ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking.

Miranda van der Klaauw

foto's: Theo Smeele

Wat weten we nou eigenlijk van Matagalpa? [2]

Het mysterie van de Slangenvrouw

Er was eens een dorp aan de rivier. Het klinkt als een oude Nederlandse film, maar natuurlijk gaat het nog steeds over Nicaragua en was de rivier de Río Viejo, de Oude Rivier. Je weet uit de legende van Yasica en Yaguare dat die oude rivier intussen allang de Río Grande heet en dwars door Matagalpa loopt. Aan en in die Río Viejo moet volgens een van de vele legendes het volgende gebeurd zijn:

Alle vrijdagen, alsof ze toen al naar de supermarkt kon, ging de vrouw van het dorps hoofd naar een wat afgelegen plek aan de rivier. En wonderlijk genoeg ging ze er geen spullen halen, maar brengen. En wat voor spullen! Omdat ze nog geen karretjes hadden hing ze zelf vol manden, bakjes en schalen vol smakelijk klaargemaakt gevogelte en ander weelderig voedsel en droeg ze kannen met frisse, fruitige en misschien ook nog wel alcoholische dranken.

Een van de bedienden van het dorps hoofd had haar al diverse keren zien sjouwen en hij begon zich steeds meer af te vragen waarheen (en naar wie?) de vrouw dat lekkere voedsel toch telkens bracht. Want ze kwam altijd terug met lege handen, eh, manden, bakjes, kannen; de afwas zeg maar. En altijd glimlachend en zingend. Blij dat ze weer van de hele handel af was? Zulk heerlijk voedsel? Hah! Het zat er wel in, dat de bediende op een dag, een vrijdag dus, op een veilige afstand achter haar aan sloop, richting rivier. Wat zag de man tot zijn ontzetting? De vrouw was nauwelijks bij de oever of uit de rivier dook een enorme slang op! En nog voor de bediende naar zijn mes kon grijpen om de vrouw van zijn dorps hoofd te verdedigen, was de vrouw van zijn dorps hoofd te verdedigen, was de vrouw rustig gaan zitten en had de slang zijn afgrijselijke kop in haar schoot gelegd. Het monster begon al het lekkers op zijn gemakje naar binnen te werken. En dat was nog niet alles, want toen het voedsel op was, begonnen vrouw en slang met elkaar te vrijen

...

Geen wonder dat de bediende in alle haast en paniek naar zijn baas vluchtte en ademloos vertelde wat hij had gezien. De woedende, jaloerse hoofdman -en echtgenoot- wachtte de vrouw op en vermoordde haar ter plekke. Vreemd dat hij de slang niet te lijf ging; echte jaloerse 'helden' horen dat te doen. Misschien was het niet zo'n heel dapper dorps hoofd, wie zal het zeggen? Het is maar een legende.

In elk geval werd de slang op zijn beurt boos en verdrietig. Logisch toch; hij hield vast wel veel van de mevrouw en je komt als slangenmonster niet zo snel aan een andere vriendin, lijkt mij. Maar weet ik veel, er gebeuren vreemde dingen in de wereld.

Terug naar de slang: die ging als een razende in de rivier tekeer en geselde het water met zijn enorme staart zo heftig dat de golven het hele dorp wegspoelden. Daarna dook het dier terug in zijn grot onder water en werd nooit meer gezien.

Het dorp werd vrij spoedig herbouwd en de vrouw werd tot godin benoemd. Niet slecht voor een 'overspelige' vrouw, bravo! Of het dorps hoofd mocht terugkomen is niet bekend. Hopelijk is hij aangeklaagd wegens moord (en dat nog wel op een toekomstige godin!).

Intussen was -en ben- ik razend benieuwd naar de slang. Werd nooit meer gezien ... Als ik iemand nooit meer terugzie, bestaat die dan niet meer? Dan is 99,9 procent van de wereldbevolking uitgestorven. Legendarische figuren blijven eeuwen en millennia voortbestaan. Daarom kampeer ik nu in de buurt van de Río Viejo/Río Grande, op zoek naar de schuilplaats van de slang. Sleep- of schuifsporen heb ik nog niet gevonden. Evenmin constateerde ik slippertjes van volgende mevrouwen ...

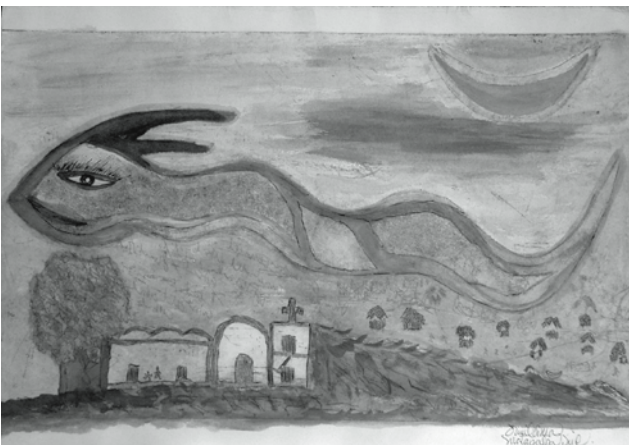
Dus: ¡Hasta la proxima! (als ik niet als volgende warme maaltijd ga dienen, haha).

DE RIVIER LIGT DAAR!

Jaques Weijters,
Matagalpa, 15 augustus 2009

illustratie: Danilo Rivera

P.S.: Speciale aanbieding!

Wil je een landkaart van Nicaragua en de plattegrond van Matagalpa in origineel Nicaraguaanse uitvoering (*Ediciones Nicarao*)? Dan is hier je kans! Speciaal ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stedenband Tilburg-Matagalpa nú te bestellen:

- Landkaart van Nicaragua: 6 euro (inclusief porto)
- Plattegrond van Matagalpa: 6 euro (inclusief porto)
- Interactieve dvd Matagalpa (productie: Frans Couwenberg): 5 euro (inclusief porto)

Bestellingen via:

Stedenband Tilburg-Matagalpa, Spoorlaan 346, 5038 CC, Tilburg of 013 5368 706 of marian@tilburg-matagalpa.nl

UITNODIGING

We vieren de teugels en halen de banden aan. Vier mee feest!

Zaterdag 10 oktober 2009

Viering 25 jaar Stedenband met talkshow, reünie en feest

Programma 19:00-21:00 uur
Talkshow met diverse landelijke en lokale gasten, die rond drie subthema's (landelijk beleid, draagvlak en stedenband) met elkaar in gesprek gaan over de resultaten en de toekomst van het werk van de stedenbanden.
 Met medewerking van o.a.: La Chispa/Maja Haanskorf (gespreksleider), Kees Hudig (andersglobalist), Marjolaine Motz (ICCO), Ronald van der Hijden (BSND), Lian Smits (De Bocht), Miranda van der Klaauw (Stedenband Tilburg-Matagalpa), Rimke van der Geest (psychiatrisch project Centra Coningsla, Karin Vennix (CO).
 Tevens zijn drie Matagalpense gasten van de partij: Elena Marengo en Manuel Márquez van partnerorganisatie Comité Mano Vuelto en Sadra's Zúñiga, burgemeester van Matagalpa.
 Zaal open: 14.00 uur. Aanvang: 14.30 uur. Toegang gratis. Tijdens het programma is er een pauze.

18:00 uur **Maaltijd**, verzorgd door Van Harte Rente. Kosten: 10 euro (kan ter plekke worden voldaan).

18:00 - 22:00 uur **Reünie** voor alle leden van de bossploeg, deelnemers aan onderwijsritten en andere delegaties, stagiairs, oud-medewerkers en vrijwilligers, enz. Dit gelegenheid om herinneringen op te halen, vrienden terug te zien en te praten.

20:00 uur **Opening avondprogramma**. Wethouder Gon Mevis brengt een toast uit op de Stedenband. Vervolgens is de premiere van de nieuwe documentaire 'Geïchten van Matagalpa' over het werk van de Stedenband. Regisseur: Jesse van Veenooi.

22:00 uur **Dansfeest** met medewerking van Di Eric.
 Wie alleen voor het dansen komt, betaalt 5 euro.

Gedurende de hele middag en avond: expositie, presentatie van het koffiekopproject van de Tilburg Cowboys, infotafel, droomwand, Amigos wervingactie en Nica-recorder.

Locatie
 Theater Zaal 16, Carré 16, Tilburg. Zie ook www.theater-zaal16.nl
 Zie voor de actuele stand van zaken onze website: www.tilburg-matagalpa.nl

Feest

Op 10 oktober vieren wij als Stedenband Tilburg-Matagalpa ons 25-jarig bestaan in Zaal 16 met een talkshow, reünie en feest. De talkshow vindt plaats in de vorm van 'De wereld draait door' en het thema is 'de toekomst van de stedenbanden'.

Na de inleiding willen we drie 'tafels' formeren, achtereenvolgens over landelijk beleid, draagvlak en stedenband. Aan de eerste tafel over landelijk beleid willen we ook graag het thema Eerlijke Handel en MVO aan de orde stellen mede toegespitst op Nicaragua. Gepraat wordt hierover met Kees Hudig (andersglobalist), Marjolaine Motz (Icco) en Ronald van der Hijden (directeur Landelijk Beraad Stedenband Nederland-Nicaragua). Aan de tweede tafel richten we ons op het draagvlak voor ontwikkelingsamenwerking en gedragsverandering met Lian Smits (directeur Kompaan/De Bocht) en Miranda van der Klaauw (coördinator Stedenband Tilburg-Matagalpa). Aan de derde tafel nemen deel: Rimke van der Geest (psychiatrisch project in Matagalpa), Karin Vennix (vrijwilligster bij Cos Midden-Brabant) en een afgevaardigde van de vmbo- leerlingengroep die in mei heeft deelgenomen aan een bouwproject in Matagalpa. Interessant is nog te vermelden dat we de talkshow organiseren met het tijdschrift *La Chispa*, het vakblad over Latijns-Amerika. In september zal dit tijdschrift een speciale uitgave wijden aan het thema stedenbanden met Nicaragua. Hoofdredacteur Maja Haanskorf zal leiding geven aan de talkshow. Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met Ingrid van den Hout per e-mail op fitters-vandenhout@zonnet.nl of per telefoon op 013 5423427.

Riek Flipse vrijwilliger van de eeuw

Op 12 juni reikte Gon Mevis in een goed gevuld Willem-II-stadion tijdens het vrijwilligersfeest prijzen uit voor 'de vrijwilliger van het jaar 2009'. De Stimuleringsprijzen Vrijwilligerswerk worden jaarlijks uitgereikt en worden georganiseerd door Contour in samenwerking met *Brabants Dagblad* en de gemeente Tilburg. In het kader van Tilburg 2009 had de jury dit jaar besloten eenmalig een extra prijs toe te kennen aan een persoon die zich jarenlang voor de stad heeft ingezet en nog steeds inzet. Riek Flipse, ook al jarenlang vrijwilliger bij de Stedenband Tilburg-Matagalpa, werd door de jury uitgeroepen tot 'vrijwilliger van de eeuw'. Riek: van harte gefeliciteerd!

25 jaar Stedenband
Tilburg-Matagalpa

Tilburg-Matagalpa is sportief!

De laatste jubileumactiviteit is een voetbalwedstrijd tussen Longa old stars en Team Matagalpa op zaterdag 17 oktober. Prominente Tilburgers en vrijwilligers van de Stedenband spelen voor 'Matagalpa'. Onder de prominenten zijn de wethouders van sport en internationale samenwerking en meerdere oud Willem-II spelers zoals Bud Brocken, Raymond Victoria en John Feskens, alias 'd'n Beitel'. Stadsdichter Frank van Pamelen zal het (ludieke) commentaar verzorgen. Komt dat zien!
 De jubileumwedstrijd vangt aan om 16:00 uur en duurt twee maal 30 minuten. Plaats van handelen is voetbalvereniging Longa, Spoordijk 30 (bij de Bosscheweg, onder de brug waar het spoor over het kanaal gaat). Na afloop is er een borrel en wat te eten in Nicaraguaanse sfeer in de Longa-kantine. Iedereen is hierbij van harte welkom.

Wilt u de Stedenband een cadeau geven? Word dan Amigo of Amiga!

En voor tal van activiteiten kunnen wij nieuwe vrijwilligers gebruiken. Sluit je aan en doe mee!

Onze contactgegevens:
 Stedenband Tilburg-Matagalpa • Spoorlaan 346 (2e verdieping) • 5038 CC Tilburg • 013 - 5368706
stedenband@tilburg-matagalpa.nl • www.tilburg-matagalpa.nl

Tilburg-Matagalpa is sportief!

De laatste jubileumactiviteit is een voetbalwedstrijd tussen Longa old stars en Team Matagalpa op zaterdag 17 oktober. Prominente Tilburgers en vrijwilligers van de Stedenband spelen voor Matagalpa. Onder de prominenten zijn de wethouders van sport en mondiaal beleid en meerdere oud Willem-II spelers zoals Bud Brocken, Raymond Victoria en John Feskens, alias d'n Beitel. Stadsdichter Frank van Pamelen zal het (ludieke) commentaar verzorgen. Komt dat zien! De jubileumwedstrijd vangt aan om 16:00 uur en duurt twee maal dertig minuten. Plaats van handelen is voetbalvereniging Longa, Spoordijk 30 -dat is bij de Bosscheweg, onder de brug waar het spoor over het kanaal gaat. Na afloop is er een borrel en wat te eten in Nicaraguaanse sfeer in de Longa-kantine. Iedereen is hierbij van harte welkom.

feestavond Panta Rhei
 foto: Francine van Werde

Jubileumjaar

zwaaiende rokken op de T-parade
foto: Louise Donjacour

T-parade

Al 25 jaar swingen Tilburg en Matagalpa met elkaar. Onder dat motto nam de Stedenband op zondag 5 juli deel aan de T-parade door het centrum van Tilburg. Met acht danseressen en drie dansers, een auto met chauffeur en bijrijder, een paar technische mensen en een caravan plus pop, werd aandacht gevraagd en reclame gemaakt voor de Stedenband en haar jubileum. Het publiek reageerde enthousiast op onze presentatie, vooral op de rokken van de danseressen. Het was een schitterende parade met een prachtige, waardige deelname van de Stedenband vooral dankzij de enthousiaste inzet van vooral Rinus, Ton, Huub, Jan jr., Toby, Margriet, Jan en Reggie en ook Evelien, Wendy, Elsa, Betty, Mieke, Gonnie, Frans, Gé en Miranda.

Top-opbrengst bij sponsorloop

Langzaam druppelen de euro's binnen op Zonnestein en Panta Rhei, de scholen die al sinds 1988 contacten onderhouden met zusterscholen in Matagalpa. De opbrengsten van de sponsorloop en de feestavond van deze twee scholen gaan in dit Stedenband-jubileumjaar meer dan 20.000 euro bedragen. Een recordbedrag dat via Caminando Juntos nog verdubbeld zal worden. Het Comité Mano Vuelta zal ongetwijfeld een aantal door hen geselecteerde projecten hiervan kunnen realiseren. Veel kinderen in Matagalpa zelf en in de omliggende dorpen zullen ervan profiteren. Op de sponsorloop die eind mei in het Leypark werd gehouden, kwamen zo'n 750 kinderen aan de start. Het was een fantastisch gezicht de kinderen van Panta Rhei en Zonnestein zo enthousiast te zien lopen. Mede dankzij een groot aantal ouders die vrijwillig hun hulp aanboden bij de organisatie, werd de sponsorloop een grandioos succes.

Agenda

Zondag 27 september: **Wandeling** -tevens bezoek Lustwarande 08 van Museum De Pont- vanuit vrouwensportschool Kwidam, C. de Vriendtstraat 39, van 11.00 tot 13.00 uur (kosten 10 euro). Ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan heeft vrouwensportschool Kwidam besloten om vijf jaar lang het Microkrediet project voor vrouwen in Matagalpa (Nicaragua) te ondersteunen. Hiervoor organiseert de sportschool elk kwartaal een activiteit. De opbrengst van deze activiteit is voor dit Microkredietproject.

Op zaterdag 10 oktober **Viering 25 jaar Stedenband** vieren wij ons 25-jarig jubileum in Tilburg. Het programma ziet er als volgt uit:

- 14 uur: opening middagprogramma. Talkshow met diverse landelijke en lokale gasten, die met elkaar in gesprek gaan over de resultaten van het werk van stedenbanden. ...
- 18 tot 22 uur: reünie voor alle leden van de bouwplieg, deelnemers aan onderwijsreizen en andere delegaties, Nica-gangers en oud-medewerkers en -vrijwilligers.
- 18 uur: maaltijd in samenwerking met Van Harte Resto (kosten 10 euro).
- 20 uur: opening avondprogramma. Première nieuwe documentaire over het werk van de Stedenband in Matagalpa.
- 22 uur: dansfeest met DJ Eric

Locatie: Zaal 16, Carré 16, Tilburg (op 10 minuten lopen van het station). Naast het programma zijn er exposities te zien en is er een winkeltje met Nica-recuerdos.

Rond 10 oktober is er ook een Matagalpese delegatie op bezoek in Tilburg met Elena en Manuel van het Comité Mano Vuelta en met de burgemeester van Matagalpa.

Zaterdag 17 oktober: **Jubileum-voetbalwedstrijd Longa old stars vs Team Matagalpa**
Het Matagalpa team zal bestaan uit prominente Tilburgers, Nica's en vrijwilligers van de stedenband. De wedstrijd vindt plaats op het Longa-terrein, Spoordijk 30 in Tilburg en vangt aan om 16:00 uur. Na afloop is er een borrel en eten in Nicaraguaanse sfeer in de Longa-kantine.

Tot de volgende keer

Het was goed om te merken dat de groep mensen rond de Stedenband groeit. Diverse mensen en organisaties hebben zich tijdens dit bezoek ingespannen om er iets van te maken. Ze voelen zich betrokken en willen actief blijven. Hoewel

er ook mensen en organisaties zijn die verwachten dat wij alle problemen oplossen, tellen de solidariteit, de vriendschap en de morele steun via de Stedenband zwaarder. Dat is ons in dit bezoek zeer duidelijk gemaakt. Belangrijk voor de vrouwengroep was de kennismaking met de vrouwen die via FUMDEC scholing en een microkrediet krijgen. Onder een afdakje, een eind verwijderd van de 'bewoonde wereld', zaten ze op ons te wachten om ons te vertellen over hun ervaringen en ons hun handeltjes te laten zien. De vrouwen vormen samen een soort gemeenschapsbank; ze krijgen leningen en sparen ook een deel. Sommige vrouwen hadden zaaigoed gekocht dat binnenkort (regentijd) gezaaid zou worden, andere vrouwen waren begonnen met een paar kippen en verkochten eieren of hadden spulletjes ingekocht voor een winkeltje aan huis. Het zijn deze contacten die het weer makkelijker en leuker maken om in Nederland door te gaan met het zoeken van steun voor dit project dat het leven van deze vrouwen een stuk aangenamer maakt en er ook voor zorgt dat ze kunnen dromen en toekomstplannen maken.

Op kleine en persoonlijke schaal zijn er ook diverse initiatieven ontplooid, betekenisvol voor degenen die het aangaat.

Kortom, het was weer een mooi en interessant bezoek en we nemen hier afscheid met de woorden *nos seguimos viendo* en *hasta la próxima*.

Miranda

producten en zaaigoed gefinancierd met microkrediet
foto: Miranda van der Klaauw

Luis Braille, de organisatie van blinden in Matagalpa

Met een taxi naar de blinden, een onbekende rit in een onbekende wijk naar een voor mij onbekende organisatie. Wil wilde er per se heen, omdat hij speciale belangstelling heeft voor het werk met slechtzienden en blinden. Wil is ook erg in de weer geweest om een speciale computer te regelen die een toepassing heeft voor blinden. Diverse contacten hebben hem daarbij geholpen.

Welnu, nu op bezoek. Juist de morgen dat we daar aankwamen, was een groep bezig met 'een activiteit' zoals zij dat noemen. Het bleek dat we midden in een bijeenkomst, geleid door Señora Gloria, terecht kwamen. Het thema van de bijeenkomst was 'gender', de verhouding man-vrouw, in de organisatie. Maritza, een slechtziend meisje dat naast me zat, had het woord en zei dat ze gelijkheid tussen man en vrouw erg belangrijk vindt en dat de rechten van vrouwen gerespecteerd behoren te worden. Ik vroeg: 'Over welke rechten heb je het dan concreet?' Ze refereerde vooral aan het recht op onderwijs. Het blijkt dat de familie de blinde erg 'in bescherming' neemt, niet naar buiten laat gaan en dat de blinde bijvoorbeeld pas aan onderwijs toe kan komen als iemand van

de familie bereid is hem of haar mee te nemen naar school. Jorge uit Esquipulas nam daarna het woord en benadrukte op voor mij erg indringende wijze dat op school de blinde ernstig gediscrimineerd wordt, ze spotten met hem, ze laten hem soms expres tegen tafels en stoelen botsen. Het is een vorm van pesten die de motivatie om verder te leren op de proef stelt. Hij vroeg zich af hoe de organisatie daarin kan ondersteunen. César -een wat oudere man die volgens mij in het bestuur

zit- hield een betoog waarin hij zei dat het gender-verhaal éézijdig gericht is op de vrouw en te weinig ook de emancipatie van de man aan de orde stelt. Het gaat erom dat er gelijke rechten komen voor zowel de man als de vrouw. Het deelnemen aan en besturen van activiteiten is een zaak van beide seksen, er moet sprake zijn van een gelijke participatie, met als doel: participatie van iederéén! Gender is iets groots. Het is belangrijk dat de vrouw-zeker ook de jongere vrouw- de gelegenheid krijgt mee te doen aan het organiseren van activiteiten en ook interesse te wekken van de eigen familie voor het probleem van de blinden. Op dit moment is de meerderheid van de aanwezigen en van degenen die hier meedoen, man, omdat de omstandigheden niet gelijk zijn.

'Wat moeten we nu als eerste doen?' Ervoor zorgen dat vrouwen zich melden bij de organisatie, dat jonge vrouwen zich niet belemmerd voelen om mee te doen. De families van met name jonge vrouwen

laten dat meestal niet toe, de familie weet te weinig van het leven van een blinde, ze respecteren de rechten niet of nauwelijks, het recht op informatie bijvoorbeeld omtrent wat zich in de maatschappij afspeelt, het recht op -ook seksuele- omgang met anderen. Zo weten veel jonge vrouwen bijna niets over hun eigen lichaam. Zoals gezegd speelt de familie hier een centrale rol. Wat zijn de doelen van de organisatie op dit moment? Het onder de aandacht brengen van gender, het bereiken van jonge vrouwen om hun meer kansen te geven. Hier is de vraag hoe dat te realiseren cruciaal. Men denkt aan het afleggen van huisbezoeken, direct contact met de familie. Radioberichten, reportages en interviews ondersteunen die bezoeken. Gloria voerde uitgebreid het woord. Ondertussen werd een koek en frisdrank uitgedeeld. Op verzoek onderbrak Gloria haar verhaal. Gloria kon namelijk niet zien dat eigenlijk alle aanwezigen het wel gehad hadden na zoveel praten.

We praatten nog na met Mario en ruilden (uiteraard!) een kopje in het kader van het project van Tilburg Cowboys. Wil en ik kijken terug op een boeiende ontmoeting met betrokken mensen met een handicap die opkomen voor verbetering van hun situatie.

Toon Oomen

Ontmoeting met de vrouwen van Mil Bosque Microkredietprogramma van FUMDEC

Het is maandagmorgen 4 mei 2009. Iets later dan afgesproken -en dat ligt aan ons: wij doen inmiddels ook aan Nica-tijd- worden we verwelkomd bij FUMDEC* door Maritza Rodríguez. Maritza, zo blijkt later, is directeur van het programma microkrediet. Onze vraag om vrouwen die gebruik maken van dit programma te ontmoeten wordt beantwoord: na een korte kennismaking en een algemeen praatje bij een kopje koffie, blijken twee auto's klaar te staan. We gaan een bezoek brengen aan de vrouwen van Mil Bosque, een kleine gemeente bij San Ramón.

Onderweg

Ik wist inmiddels dat San Ramón een klein half uurtje rijden is, maar voor Mil Bosque moeten we nog een eind verder: een dik half uur over een hobbelweg en dan nog eens min of meer drie kilometer omhoog over een grote-keien-weg. Een bus komt hier niet, kan hier niet rijden. Onze auto's gaan stapvoets. Maar we besteden de tijd goed. Veel van de vragen aan de organisatie FUMDEC die ik uit Tilburg heb meegekregen van de vrouwengroep van de Stedenband over visie en beleid bespreek ik met Maritza. Aantekeningen maken blijkt bijna onbegonnen werk: het hobbelt zo verschrikkelijk. Een aantal dingen moet ik dan ook later nog even precies navragen. Maar duidelijk worden de geschiedenis, doelstelling, opzet en werkwijze van FUMDEC, de verschillende programma's en bijbehorende cursussen. De organisatie bestaat elf jaar en ongeveer vier jaar geleden heeft Maritza het initiatief genomen om te starten met het microkredietprogramma. Zij noemt de drie vormen van krediet die het programma kent: individueel, *banco comunal* (ten behoeve van groepen van gemiddeld twintig vrouwen) en *grupo solidario*. Deze laatste vorm is ten behoeve van kleine groepen: maximaal vier vrouwen en in dit geval ook mannen.

De vrouwen van Mil Bosque vormen samen een soort gemeenschapsbank; ze krijgen leningen en sparen ook een deel. De grootte van een lening varieert van duizend cordoba (veertig euro) tot achtduizend cordoba. Over de lening moet achttien procent rente worden betaald. Dit klinkt veel, maar hiertegenover staat een scholingsprogramma, deelname aan een spaarprogramma en één procent voor gezamenlijk gebruik.

Elk idee om te starten met een bepaald soort onderneming wordt serieus bekeken en besproken. Als er sprake is van concurrentie of als er een verzadigde markt lijkt te ontstaan, worden andere mogelijkheden gezocht.

Bertilda

En dan opeens zijn we waar we moeten zijn ... en waar we verwacht worden. Een flap met *Bienvenido* laat dat zien. Maar het is vooral ook de groep van ongeveer vijftien vrouwen die ons af- en verwachtend aankijkt.

Bertilda, de presidente van de groep, neemt het woord. Ze heet ons heel hartelijk welkom. De vrouwen zijn blij met ons bezoek, met onze belangstelling voor hen. Bertilda vertelt ons over de gemeenschap van 83 families en over de groep vrouwen waarvan ieder op haar eigen manier het microkrediet heeft omgezet in iets 'eigens'. Bertilda zelf bakt brood en verkoopt dat. Daarnaast maakt zij mandjes van een lang soort dennennaalden. Deze verkoopt zij eens in de zoveel tijd op de markt van San Ramón. En die dennennaalden kosten niets: die vind je gewoon in de buurt. Na afloop van de presentatie krijgt ieder van ons een mandje met daarin een broodje. Dat broodje smaakt heerlijk en dat vertellen we haar. Haar reactie, de lach op haar gezicht, staat me nog altijd bij.

Penningmeester

Na Bertilda is het de beurt aan Teresa. Zij blijkt één van de vrouwen die haar lening heeft gebruikt om zaaigoed te kopen. Komende weken gaat ze zaaien

de vrouwen van Mil Bosque
foto: Els van Wijk

en ze hoopt op een goede maisoogst. Een aantal andere vrouwen heeft inmiddels het zaaigoed voor bonen klaar staan. Het zaaizeizoen staat voor de deur. De meeste van deze vrouwen hebben nu een klein stukje eigen grond. Niet veel in mijn ogen: ongeveer een halve *manzana* (een *manzana* is 0,7 hectare). Teresa is ook de penningmeester van de groep. Zij haalt de administratie te voorschijn en maakt duidelijk dat je ook zonder computer een goed systeem kunt hanteren. Voor elke vrouw zijn er drie kleuren kaarten. Praktisch en overzichtelijk: op groene kaarten staan de geleende bedragen vermeld, op gele de bedragen die zijn terugbetaald. Op de vraag naar wat er gebeurt als een vrouw om welke reden dan ook niet in staat is om de schulden tijdig af te lossen komt een simpel -en trots- antwoord: alle vrouwen hebben tot nu toe op tijd aan hun verplichtingen voldaan, dus die vraag is hier niet aan de orde. En dan flitst het door mijn hoofd: Ja, vrouwen van de vrouwengroep in Tilburg, dit is echt zo'n 'onze' vraag ...

Roze kaart

Tenslotte is er nog een kaart, de roze. Hierop is het totaal aan spaargeld vermeld. Het blijkt onlosmakelijk verbonden aan het systeem van leningen van FUMDEC: vrouwen sparen een deel van het terug te betalen bedrag. Van deze gelden kunnen nieuwe of aanvullende investeringen worden gedaan. Eén van de vrouwen, Juana, geeft hiervan een voorbeeld. Zij heeft haar lening gebruikt om twee kippen te kopen en verkoopt nu de eieren. Met haar spaargeld wil zij straks een goede afrastering kopen om de kippen 'binnen' te houden. Bij Isabel kan ieder terecht voor zeep, rijst en suiker. Zij heeft een klein winkeltje, een *pulperia* zoals dat hier heet. Zij hoopt later het assortiment uit te breiden. Rosa maakt voor het eerst gebruik van het programma. Voor haar betekent dit ook dat ze binnenkort kan gaan zaaien. 'Sparen voor ...?', dat weet ik nog niet; eerst maar eens werken op het land.' Ook Paula geeft aan nog niet te weten wat te doen met het gespaarde geld straks. Voor nu geldt: 'Gewoon verder, dit is al bijzonder genoeg'. Brenda runt de zuivel-pulperia van Mil Bosque. Voor melk, kaas en crème kun je in haar winkeltje terecht. Tenslotte vertelt Gloria, een heel jonge vrouw, over zichzelf. Zij maakt en verkoopt *nacatamales*, een typisch Nicaraguaans gerecht. Zij had het ons graag willen laten zien en proeven, maar omdat ze ziek was is dat niet gelukt. Maar gelukkig is ze wel bij deze bijeenkomst.

Mil Bosque - Tilburg

En dat ben ik ook: gelukkig dat ik bij deze bijeenkomst ben. Deze ontmoeting met deze vrouwen is voor mij zo ontzettend waardevol: namen horen en gezichten zien, persoonlijke verhalen, geschiedenissen direct van henzelf horen en hun wensen voor de toekomst en hun dromen. Uit de verhalen klinkt enorme trots en onafhankelijkheid door, een besef van eigenwaarde en zeker ook vertrouwen in eigen mogelijkheden en in de toekomst.

De ontwikkelingen hebben ook geleid tot veranderingen in het voeren van de huishouding. De taken zijn in de loop van de tijd noodzakelijkerwijs veranderd of anders verdeeld. Dit betekent dat nu ook jongens eigen taken in huis hebben. Er wordt door de vrouwen gepraat over 'meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen'.

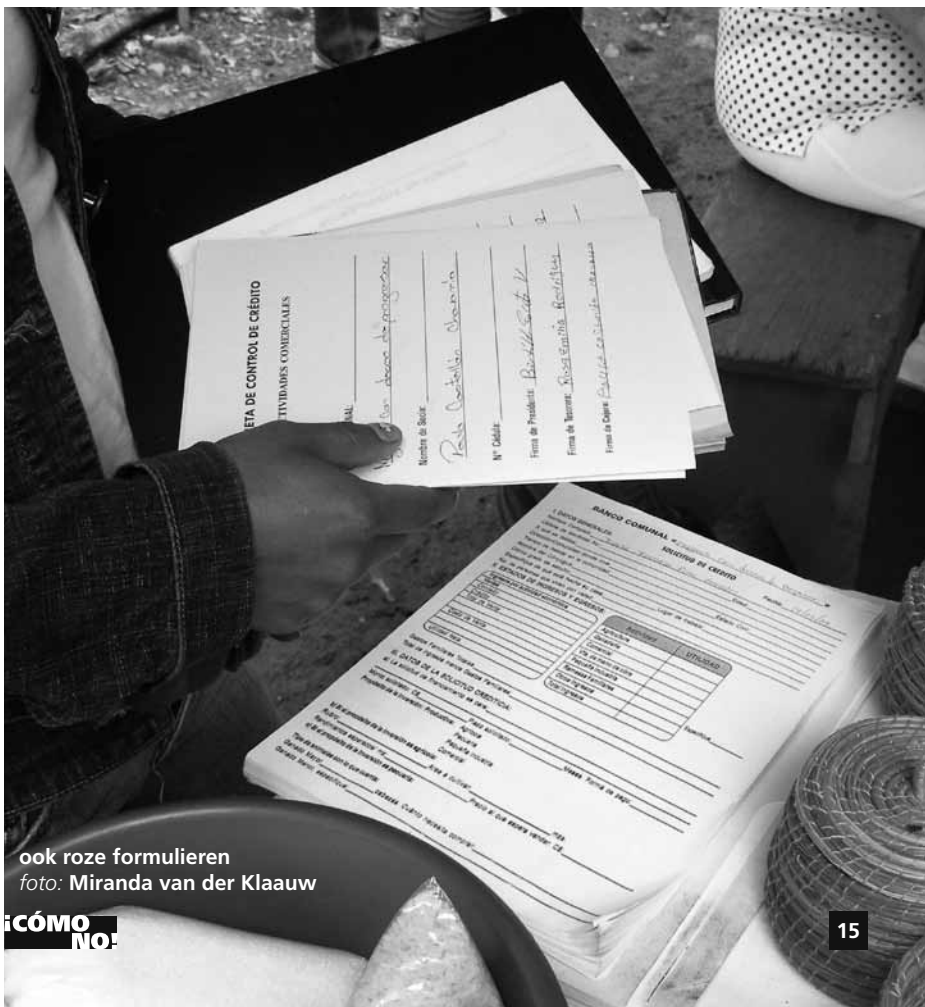
de grote-keien-weg naar Mil Bosque
foto: Els van Wijk

Mil Bosque is één van de gemeentes in Matagalpa waar FUMDEC het microkredietprogramma uitvoert. In de nabije toekomst hoop ik in Matagalpa nog andere groepen tegen te komen, verhalen te horen en de vrouwen achter de verhalen te zien, te ontmoeten. Het bezoek aan de vrouwen van Mil Bosque zegt me nu in elk geval dat het de moeite waard blijkt om de activiteiten ten behoeve van het microkredietproject voor vrouwen in Matagalpa voort te zetten met de vrouwen van mijn groep in Tilburg.

Cil de Vries

*) FUMDEC = *Fundación Mujer y Desarrollo Económico Comunitario* (Stichting vrouw en economische gemeenschapontwikkeling)

Als u het project wilt steunen neem dan contact op met de Stedenband (013 5368706 of stedenband@tilburg-matagalpa.nl)

ook roze formulieren
foto: Miranda van der Klaauw

Muurschildering

moeilijke muur
foto: Jan Duijvekam junior

Ook tijdens dit werkbezoek willen we graag een muurschildering maken. Het Comité regelt dat we die mogen schilderen op de muur van het Centro Polideportivo, de grote sporthal achter de kathedraal.

Het grote nadeel van de muur is dat hij bestaat uit bakstenen, die verdiept zijn gevoegd, zodat het oppervlak van de muur zeer oneffen is en ook een sterk wisselende structuur heeft: gladde baksteen en een zeer korrelige voeg. Het grote voordeel van deze muur is dat hij op een toplocatie ligt, in het centrum aan een brede doorgaande weg. Het is een vrij lange muur, waar op een helft al een sandinistische muurschildering staat. Er is nog een stuk van zo'n elf meter over en de muur is drie meter hoog. Het is op korte termijn niet mogelijk om een vergelijkbare, maar gladdere muur te vinden en dus besluiten we om het ontwerp sterk te vereenvoudigen en ons toch maar aan de bakstenen te wagen. Het Comité heeft voor mij een huishoudtrapje geregeld. Een zekere Alavaro komt zich melden. Hij is gemeenteambtenaar en regelt dat ik bewaking krijg van de *policía turística*, zodat we ongestoord kunnen werken.

Ik begin met het schoonmaken van de muur. Die is ontzettend smerig en vooral heel stoffig. Als ik met een harde borstel op het laddertje de muur, en vooral de voegen, sta te schuren, staat er een knul zo ongeveer de borstel uit mijn handen te kijken. Aangezien er twee borstels zijn kan hij meteen aan de slag, vooral op het hoge deel van ladder. Hij heet Oscar en hij werkt zich uit de naad. Alvaro meldt zich met de mededeling dat er over een half uurtje een tuinslang wordt gebracht zodat we de muur kunnen afsprengen. Ik ga even bellen en als ik terugkom is Oscar al volop bezig met het schoonspuiten van de muur. Vanaf het middaguur begint de zon op de muur te branden. We stoppen met ons werk; de muur kan mooi drogen.

Verf is een groot probleem. De ene verfwinkel heeft wél geel, maar geen rood en blauw en omgekeerd. Aanvankelijk wil ik bij één winkel alle verf kopen, maar dat blijkt na een uurtje een grote illusie. Het is dus kopen wat er toevallig voorradig is en na vijf winkels bezocht te hebben, hebben we alle kleuren. Met een flinke ploeg mensen slagen we erin om nog diezelfde dag de basiskleuren op de muur te krijgen: twee banen donkerblauw en één baan lichtblauw. Mooie kleuren, het heeft meteen al iets en we liggen keurig op schema.

Op grote vellen bruin pakpapier schets ik in het hotel het ontwerp verder uit. Tekenen op de muur zelf is haast onmogelijk. Iedereen helpt mee om van die schetsen vergrote mallen te snijden en te knippen. Daarmee kunnen met dikke viltstift de letters en de ontwerpen op de muur gezet worden. Een tijdrovend karweitje, maar gelukkig krijg ik iedere dag hulp van Oscar.

Centraal in het ontwerp staan twee handen, die een *high five* maken, een symbool van solidariteit. Van het aanvankelijke plan om de vijf hoofdactiviteiten van de Stedenband op de muur in symbolen weer te geven, bleef over: een

grote boom met spelende kinderen. Daaronder een krans van Nederlandse bloemen: roos, tulp, freesia en margriet. Daarboven de twee letters die in het logo van de stedenband zitten, de vredesduif die lang als logo op T-shirts heeft gestaan en het logo van Tilburg 200 jaar. Op een apart muurtje, waar de grondlijnen van het ontwerp samenkomen, zal de vlinder komen die als logo van dit werkbezoek geldt. Stijn is dagen bezig om dat ontwerp zeer minutieus op die moeilijke muur te krijgen.

Anabel Velásquez, een zwaar gehandicapte vrouw, die in een elektrische rolstoel zit en die we vorige keer al eens ontmoetten op het atelier van Danilo Rivero, biedt aan om ons te helpen met schilderen, weliswaar de lagere delen. Helemaal in wit plastic ingepakt werkt ze een hele tijd mee, tot haar rolstoel oververhit raakt in de hete zon onder dat plastic. Ook een meisje van de dovenvereniging helpt mee. Ze is zo voortvarend aan de slag met het schilderen van de rode letters, dat zo ook de letters die wit moeten worden, rood schildert. Op zondag komen Wilna en Bert terug uit Esquipulas en maandagochtend gaan zij meteen meehelpen. Wilna heeft een heel strakke hand van schilderen en dat is wel fijn, want bij veel Nica's die ons helpen is dat niet het geval. Dinsdagochtend moet de onderwijsgroep direct naar Once de Septiembre, maar Wilna heeft beloofd dat ze verder gaat met het afwerken van de bloemen uit Holland. Het wordt kaaimooi.

Het is een heel mooie locatie om te werken. Veel voorbijgangers blijven staan kijken en aan hun opmerkingen te horen vinden ze het heel mooi. We merken ook dat de Stedenband en de stad Tilburg bepaald geen onbekenden zijn bij veel Matagalpino's.

Hoewel het Centro een sporthal is, lijkt het vanaf dag één meer een disco dan een sportterrein. Eerst is er een basketbaltoernooi van studenten van de universiteit, begeleid door keiharde muziek. De dag erna staan er zo mogelijk nog grotere boxen op een groot podium en een uitzinnige menigte op het veld en op de tribunes. Vooral als ene Annette Moreno, een mateloos populaire zangeres van evangelische levensliederen, komt optreden. Volgens Juancito zong ze een Spaanstalige versie van *Het was maar een clown*. Wij kunnen in ieder geval allemaal meezingen. Soms is het onmogelijk om elkaar aanwijzingen te geven, door de gigantische hoeveelheden decibels die onder dat enorme metalen dak galmen. Op zondag komt de muziek vanuit een andere hoek: de pastoor heeft een grote luidspreker op het dak van de kathedraal staan zodat ook mensen op straat mee kunnen 'genieten' van de mis en de preek. Misschien een ideetje voor die pastoor van de Ringbaan West.

Namens de hele schilderbrigade: *recuerdos con abrazos*.

Jan Duijvekam

brede belangstelling van de pers voor Jan en de muurschildering
foto: Miranda van der Klaauw